

Procesuāla taisnīguma psiholoģiskās iezīmes policijas darbā

Ritma Kursīte-Nīmante, Margarita Ņesterova

Daugavpils Universitāte, Sociālo zinātņu fakultāte, Latvija

Ievads. Pilotpētījuma problemātika ir saistīta ar sabiedrības un policijas savstarpējo mijiedarbību, kas balstīta uz savstarpēju cieņu, uzticību un vēlmi tiekties uz taisnīgu tiesu. Procesuālais taisnīgums ir skatāms daudzfaktoru ietekmes kontekstā ("ienākošie" – kā procesuālais taisnīgums tiek attiecināts uz konkrēto individu, "izejošie" – kā procesuālo taisnīgumu indivīds izpauž pret citiem sabiedrības pārstāvjiem). Šāds pētījums veicinātu kopizpratni ne tikai par sabiedrības skatījumu uz policiju un uzticības esamību vai neesamību, bet arī sevis redzējumu institūcijas iekšienē.

Darba mērķis, materiāls un metodes. Izanalizējot vairākus ārvalstīs veiktus pētījumus [Hogget et al., 2014; Blader, Tyler, 2003] saistībā ar profesionālo identitāti un procesuālā taisnīguma nozīmi policijas darbā, tika izveidota pilotpētījuma anketa, lai izpētītu procesuālā taisnīguma psiholoģiskās iezīmes policijas darbā Latvijā. Anketā ir ietverti tādi pētāmie fenomenī kā procesuālais taisnīgums un profesionālās personības īpatnības. Klātienē izlasi sastāda Valsts policijas amatpersonas. Neatkarīgie mainīgie: vecums, dzimums, izglītība, izdiena, dienests, amatpersonu kategorija. Anketas ir anonīmas ar ranga skalas atbildēm.

Rezultāti. Iegūtie rezultāti tiks analizēti, izmantojot statistiskās metodes. Pilotpētījuma rezultāti pašreiz ir apstrādes beigu procesā.

Secinājumi. Ir pieļaujams, ka pētījuma mērķis ir sasniegts un tika rastas atbildes uz pētījumā izvirzītajiem jautājumiem. Procesuālā taisnīguma ietekmējošo faktoru apzināšana, izmantojot kvantitatīvas metodes, palielina izlases apjomu, un tiek iegūts ne tik padziļināts, bet vispārīgāks viedoklis un skatījums par pētāmo fenomenu un to savstarpējo mijiedarbību. Šo fenomenu iespaido gan mūsu dzīves pieredze (piemēram, audzināšana), gan pašreizējā dzīves realitāte (piemēram, algas apmērs), gan arī indivīda nākotnes skatījums (piemēram, pensijas iegūšanas iespējas).

Šādā kontekstā policijas darbinieku procesuālā taisnīguma psiholoģiskās īpatnības Latvijā vēl nav pētītas, tādēļ šim pētījumam ir gan teorētiska, gan praktiska nozīmība. Tā rezultātā tiek pavērtas plašas iespējas sava individuālā pētnieka viedokļa izpaušmei un tiek paaugstināta zinātniskā kapacitāte Latvijā maz pētītas jomas un profesionāļu sfērā.